

Ο ΝΕΟΣ ΝΟΜΟΣ-ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΑ Α.Ε.Ι.

ΤΟ ΚΡΥΜΜΕΝΟ ΠΡΟΣΩΠΟ ΤΟΥ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΝΩΤΑΤΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΘΕΑΝΩ ΦΩΤΙΟΥ

Πολλοί αναρωτιούνται γιατί η κυβέρνηση μετά την ήττα που υπέστη στην αναθεώρηση του άρθρου 16 επιμένει να ψηφίσει ένα καινούργιο Νόμο-Πλαίσιο «ρίχνοντας λάδι στην φωτιά» όπως ισχυρίζονται τα πρωτοσέλιδα του ημερήσιου τύπου. Πρόκειται για την πολιτική επιβίωση της υπουργού; Την ευκαιρία για μία νικηφόρα προσφυγή στις κάλπες στην περίπτωση διευρυμένης κοινωνικής διαταραχής; Ή την εκτίμηση ότι τώρα είναι η ευκαιρία να ψηφίσει την περιβόητη «μεταρρυθμιστική» της πρόταση, μετά τις πολύμηνες κινητοποιήσεις και την πιθανή κάμψη του πανεπιστημιακού κινήματος; Είναι πιθανά πολιτικά σενάρια που φέρνουν την κυβέρνηση να κερδίζει ούτως ή άλλως, και άρα η εμμονή να ψηφίσει ένα νόμο που χαρακτηρίστηκε ως «λιτός», «ασπιρίνη» ή «light» να έχει κυρίως πολιτικές σκοπιμότητες και δευτερευόντως «μεταρρυθμιστικές» προθέσεις. Δυστυχώς η υπόθεση αυτού του νομοσχεδίου υπερβαίνει τις κινήσεις μιας πολιτικής σκακιέρας διότι:

- Εισάγει απροκάλυπτα τις **αρχές του νεοφιλελευθερισμού στην ανώτατη εκπαίδευση**: ιδεολογία, κανόνες της ελεύθερης αγοράς, πειθαρχία και καταστολή.
- Θεσπίζει την συγκρότηση και λειτουργία ενός **νέου μοντέλου πανεπιστημίου, του κρατικού, σε αντιπαράθεση με το δημόσιο**.
- Στην πραγματικότητα **είναι ο εκτελεστικός νόμος που θα υλοποιούσε την αναθεώρηση του άρθρου 16, η οποία δεν έγινε**. Επειδή ακριβώς διαπνέεται από αυτή την λογική, δημιουργεί ένα πλήθος ρυθμίσεων που αντιβαίνουν την συνταγματική επιταγή του ισχύοντος άρθρου 16.
- Ήδη συγκροτείται και επιστημονικά η άποψη ότι **ο προτεινόμενος Νόμος-Πλαίσιο είναι αντισυνταγματικός**.

ΠΟΙΟΣ ΝΟΜΟΣ-ΠΛΑΙΣΙΟ;

Το νομοσχέδιο που κατέθεσε η κυβέρνηση στην βουλή είναι ένα αταξινόμητο σύνολο άρθρων που σκόπιμα δεν αποσαφηνίζει ποιά άρθρα της προϋπάρχουσας νομοθεσίας ισχύουν ή όχι. Π.χ. δεν αναφέρεται πουθενά ότι τα πανεπιστήμια είναι ΝΠΔΔ (Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου).

Κατά την βούληση της κυβέρνησης το τελικό νομοσχέδιο μπορεί να μεγαλώνει ή να μικραίνει.

Ο αόρατος όμως Νόμος-Πλαίσιο είναι ο Πρότυπος, Γενικός, Εσωτερικός Κανονισμός, που θα εκδοθεί από το Υπουργείο Παιδείας με βάση τον οποίο τα ιδρύματα οφείλουν να προσαρμόσουν τους δικούς τους.

Στον Εσωτερικό Κανονισμό μεταφέρονται πολλά από τα θέματα που ρύθμιζε μέχρι σήμερα ο υπάρχων Νόμος-Πλαίσιο. Όπως ζητήματα εργασιακών σχέσεων (υποχρεώσεις, δικαιώματα) μελών ΔΕΠ (Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό), κριτήρια εκλογής, εξέλιξης ή μονιμοποίησης, εκπροσώπηση στα ακαδημαϊκά όργανα, οι προϋποθέσεις συμμετοχής των φοιτητών στις εξετάσεις κ.τ.λ. Το περιεχόμενο του Πρότυπου Γενικού Εσωτερικού Κανονισμού αποκρύπτεται.

ΑΠΟΚΡΥΨΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΛΑΝΗΣΗ

Αυτή η διαδικασία της απόκρυψης, συσκότισης και παραπλάνησης υπήρξε το λαμπρό επίτευγμα της υπουργού Παιδείας που επέδειξε τεράστια πείρα στις μεθόδους μιας δεξιάς που είχαμε ξεχάσει.

Ο «λιτός» Νόμος-Πλαίσιο είναι ένα αδιευκρίνιστο νομικό corpus που κανείς δεν γνωρίζει την τελική του μορφή. **Ο αόρατος Πρότυπος Γενικός Εσωτερικός Κανονισμός** παραλαμβάνει όσα άρθρα θα μπορούσαν να δημιουργήσουν αντιστάσεις, ακόμα και μεταξύ των «προθύμων» συνομιλητών. Η προβολή, τέλος, ορισμένων μόνων θεμάτων και η εστίαση σε αυτά, και όχι **στις τετραετείς προγραμματικές συμβάσεις, που είναι η μεγάλη επινόηση-εξαπάτηση**, είναι μερικές από τις επιτυχίες της υπουργού.

Το νομοσχέδιο όμως διαψεύδει, όσους αφελείς ή ιδιοτελείς, πίστεψαν ότι τα σημαντικά θέματα που απαιτούσαν ένα νέο Νόμο-Πλαίσιο ήταν το άσυλο, τα συγγράμματα, οι αιώνιοι φοιτητές, οι εκλογές των πρυτανικών και λοιπών ακαδημαϊκών αρχών και τα φοιτητικά δάνεια. Όλα αυτά ήταν το προκάλυμμα, το περιτύλιγμα για να εστιάζεται εκεί ο δημόσιος διάλογος και να ωρύνονται οι τηλεπαρουσιαστές, για να δημιουργούνται διαχωριστικές γραμμές στους πανεπιστημιακούς, για να συκοφαντούνται όλοι και όλα, για να απαξιώνεται η ΠΟΣΔΕΠ και να ευτελίζεται συνολικά το Ελληνικό Πανεπιστήμιο.

Έτσι μόνο κατέστη δυνατή η κατάθεση ενός νομοσχεδίου που **διαπνέεται από ένα μοναδικό αυταρχισμό, ρεβανσισμό και ιδεολογία καταστολής**. Ένα νόμο ποινολόγιο, που συνεχώς υπενθυμίζει στα πανεπιστήμια ότι αν δεν υπακούσουν θα τους κόψει την χρηματοδότηση, θα παγώσει όλες τις εξελίξεις του ΔΕΠ, θα ακυρώσει εξετάσεις μαθημάτων κ.ο.κ.

ΤΑ ΤΕΤΡΑΕΤΗ ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

Με βάση το άρθρο 5 του νομοσχεδίου κάθε ίδρυμα υποχρεούται να συντάσσει τετραετείς ακαδημαϊκό αναπτυξιακό πρόγραμμα και να το υποβάλλει στο υπουργείο παιδείας μαζί με τα αποτελέσματα της αξιολόγησης στην οποία πρέπει ήδη να έχει υποβληθεί. Εάν εγκριθεί το πρόγραμμα συντάσσεται διμερής συμφωνία μεταξύ υπουργείου και Α.Ε.Ι. και καθορίζεται το ύψος της χρηματοδότησης. Ανατρέπεται έτσι η βασική υποχρέωση του κράτους να χρηματοδοτεί τα Α.Ε.Ι. για την εκπλήρωση των στόχων τους. **Η χρηματοδότηση τώρα είναι απόρροια διμερών συμβολαίων που αν δεν υλοποιηθούν επιφέρουν την άρση της χρηματοδότησης ή την μεταφορά της σε άλλο Α.Ε.Ι.** που κρίνεται αποδοτικότερο. **Ο προφανής στόχος** είναι ότι με το άρθρο αυτό η κυβέρνηση επιχειρεί

να παρέμβει και να ελέγξει την παρεχόμενη γνώση και έρευνα, να δημιουργήσει Α.Ε.Ι. υποτελή στο κράτος και με σχέσεις σύγκρουσης και ανταγωνισμού μεταξύ τους.

Εκείνο που αποκρύπτεται είναι ότι με αφορμή τις τετραετείς συμβάσεις η κυβέρνηση επιχειρεί να εφαρμόσει τα νομοθετήματα που έχει ήδη ψηφίσει και τα πανεπιστήμια αρνούνται να εφαρμόσουν. Δηλαδή, τους **δύο κύκλους σπουδών** (συμφωνία της Μπολόνια), την **καθιέρωση των Πιστωτικών Μονάδων, το Παράρτημα Διπλώματος και την Αξιολόγηση** από την αρχή Διασφάλισης Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευσης (ΑΔΙΠ), νόμος 3374/2005.

Επιχειρείται δηλαδή, μια μαζική, **βίαια ανατροπή των προγραμμάτων σπουδών** (περιεχόμενα και τρόπος διδασκαλίας), **της οργάνωσης των σπουδών και της αναθεώρησης των τίτλων των ελληνικών πτυχίων.**

Αν ψηφιστεί το νομοσχέδιο και οι Πανεπιστημιακοί πειθαρχήσουν, αυτή η κοσμογονία πρέπει να έχει συντελεστεί μέχρι τον Φεβρουάριο του 2008. Αν δεν πειθαρχήσουν, απειλούνται με διακοπή της χρηματοδότησης και των διαδικασιών εξέλιξης. Στα μέλη ΔΕΠ όμως επιφυλάσσονται και άλλοι εξαναγκασμοί.

ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΜΕΛΗ ΔΕΠ

Με βάση το άρθρο 23, παρ. 4, τα μέλη ΔΕΠ οφείλουν **να μετατρέψουν τα γνωστικά τους αντικείμενα στο ενιαίο γνωστικό αντικείμενο κάθε τομέα εντός 6 μηνών.** Η αλλαγή και η ομοιογενοποίηση των καθηγητικών τίτλων εξυπηρετεί συγκεκριμένο σκοπό που δεν αποκαλύπτεται αλλά υπήρχε στο νομοσχέδιο του Ιουνίου. **Να φέρουν, δηλαδή, τον τίτλο του καθηγητή ορισμένοι, και όχι όλοι όσοι βρίσκονται στην ίδια βαθμίδα.** Άλλωστε, αυτά είναι θέματα που όπως ήδη αναφέρθηκε θα ρυθμιστούν στον Πρότυπο Γενικό Εσωτερικό Κανονισμό.

Επικαλούμενη λόγους αξιοκρατίας, η κυβέρνηση ορίζει ότι το 1/3 των εκλεκτορικών σωμάτων πρέπει να προέρχονται από άλλο τμήμα. **Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι με αυτό το άρθρο παγώνουν οι εξελίξεις των μελών ΔΕΠ** γιατί προφανώς είναι αδύνατο να διακινούνται πανελλαδικά εκατοντάδες μέλη ΔΕΠ στα 350 τμήματα της χώρας τα οποία έχουν εκλογές για εξέλιξη σχεδόν κάθε 15 μέρες. Η κυβέρνηση δεν ενδιαφέρεται αν τα μέλη ΔΕΠ πρέπει να αφοσιωθούν στην δουλειά τους. Για αυτό **δεν θεσμοθετεί την πλήρη και αποκλειστική απασχόληση**, για αυτό **διατηρεί τον θεσμό των συμβασιούχων του ν.407**, με τους οποίους έχει στελεχώσει κυρίως τα περιφερειακά πανεπιστήμια τα οποία έχει απαξιώσει. **Πριμοδοτεί τον θεσμό της μερικής απασχόλησης** για να «αξιοποιήσει», όπως λει στην αιτιολογική έκθεση, μέλη ΔΕΠ των πανεπιστημίων σε θέσεις του δημόσιου τομέα. Τέλος, σκοπεύει **να χρησιμοποιήσει ευρύτατα τους συνταξιούχους** για να καλύψει προφανώς επείγουσες διδακτικές ανάγκες που δεν καλύπτονται από τους συμβασιούχους 407!!!

Εάν η κατάσταση στο Δημόσιο Πανεπιστήμιο δεν ήταν κρίσιμη θα μπορούσαμε να πούμε ευθέως ότι αυτές **οι διατάξεις είναι ένας τραγέλαφος και ότι θα καταστούν από μόνες τους ανενεργές.**

ΠΕΙΘΑΡΧΙΑ- ΕΞΑΝΑΓΚΑΣΜΟΣ- ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

Είναι προφανές ότι το κρατικό πανεπιστήμιο που σκιαγραφείται για να είναι ανταγωνιστικό πρέπει να είναι υπάκουο και πειθαρχημένο. Η κυβέρνηση ξεκαθαρίζει τους λογαριασμούς της με τις πανεπιστημιακές κινητοποιήσεις στο άρθρο 16. εκεί **ορίζεται ότι κάθε εξάμηνο διαρκεί 13 βδομάδες διδασκαλίας και έχει συγκεκριμένο αριθμό πιστωτικών μονάδων. Παράταση του εξαμήνου επιτρέπεται μέχρι δύο βδομάδες από την Σύγκλητο.** Εάν παρόλα αυτά θεωρηθεί από τα ακαδημαϊκά όργανα ότι ένα μάθημα έχει διδαχθεί χωρίς όμως να πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις οι εξετάσεις θεωρούνται άκυρες. Έτσι κατοχυρώνεται η «υπερβολική αυτονομία των Α.Ε.Ι.» που έδωσε η υπουργός στην σύνοδο των Πρυτάνεων. **Τα πανεπιστήμια δεν θα μπορούν πλέον να διαπιστώνουν μόνα τους πότε ένα μάθημα έχει διδαχθεί και πότε όχι.** Εάν έχουν αντιρρήσεις και δεν υλοποιούν τις συμβάσεις θα τους κόβεται η χρηματοδότηση και θα παγώνουν οι εξελίξεις του ΔΕΠ. Φαίνεται όμως πως αυτά δεν αρκούν για την πειθάρχηση. Χρειάζεται ο σκληρός ανταγωνισμός των πανεπιστημιακών ομάδων και οι συγκρούσεις μεταξύ των. Η δαμόκλεια σπάθη του πεπερασμένου χρόνου των σπουδών σε συνδυασμό με την ακύρωση διδαχθέντων μαθημάτων λόγω απεργιών ή κινητοποιήσεων ελπίζουν ότι θα αποτρέψει οποιαδήποτε αντίσταση στις κρατικές παρεμβάσεις και θα εντείνει τις διαμάχες μεταξύ αντιτιθέμενων ομάδων.

Στην ίδια κατεύθυνση λειτουργούν **και οι ρυθμίσεις για το άσυλο.** Καταργείται η έννοια του πανεπιστημιακού ασύλου και εισάγεται η έννοια του ακαδημαϊκού ασύλου. Ως εκ τούτου οι χώροι που δικαιούνται ασυλίας είναι οι χώροι διδασκαλίας και έρευνας. Με αυτή τη διατύπωση δεν είναι χώρος ασύλου το προαύλιο του Πολυτεχνείου ή τα Προπύλαια του Πανεπιστημίου. Η δε μεταβίβαση της ευθύνης για την άρση του ασύλου από τη Σύγκλητο στο Πρυτανικό Συμβούλιο έχει στόχο να δημιουργεί εντάσεις στα πανεπιστήμια και να ενοχοποιεί όσους πρυτάνεις θα ανθίστανται στην κρατική παρέμβαση.

Δεν θα ασχοληθώ σε αυτό το σημείωμα με τα πολυσυζητημένα εκείνα άρθρα που χρησιμοποιήθηκαν ως προπέτασμα συγκάλυψης των πραγματικών προθέσεων του Νόμου-Πλαισίου (συγγράμματα, αιώνιοι φοιτητές, καθολική ψηφοφορία φοιτητών κ.ο.κ.)

Θα κλείσω με **το αποκαλυπτικό άρθρο 1 παρ. γ του Νόμου-Πλαισίου όπου επιχειρείται** για πρώτη φορά μετά τη μεταπολίτευση ο ιδεολογικός προσανατολισμός των ΑΕΙ με όρους οικονομίας:

«... Η ανώτατη εκπαίδευση παρέχεται από τα ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα (ΑΕΙ) που έχουν ως αποστολή...

γ) Να ανταποκρίνονται στην αντιμετώπιση των κοινωνικών πολιτιστικών μορφωτικών και αναπτυξιακών αναγκών της κοινωνίας **με προσήλωση στις αρχές της βιώσιμης ανάπτυξης και της κοινωνικής συνοχής.**

Και με το **ίδιο άρθρο του ισχύοντος Νόμου 1268 που απαλείφθηκε** ότι αποστολή των ΑΕΙ είναι»... Να διαμορφώνουν υπεύθυνους ανθρώπους με πολιτική συνείδηση όπως και να τους εξασφαλίζουν την άρτια κατάρτιση για επιστημονική και επαγγελματική σταδιοδρομία...»

Και για όσους ακόμη διστάζουν ή αμφιβάλλουν..

Νυν υπέρ πάντων ο αγών.